

■ 2 Aralık
2016 Cuma
■ Sayı: 56
■ 3 TL

HAFTALIK
SİYASİ DERGİ

BOYUN EĞME

Küba devrimi nasıl kazanıldı?

Küba'da devrim, siyasi ya da ekonomik atılımlarının asıl kaynağını, ödünsüz ve pürüzsüz bir biçimde sergilemiştir. İnsanlığın eşitlik ve özgürlük idealinin Marksizm Leninizm adıyla vücut bulduğu bir yüzyılda, genç gerillalar bu ideale giden yolu, ışıltılı bir insani yücelikle almıştır.

ALADAĞ KATLIAMI | TARİKATLER, CEMAATLER DAĞITILSIN | KÜBA DEVRİMİ NASIL KAZANILDI?
KADINLARIN YOLDAŞI CASTRO | NİHAT BEHRAM'DAN 'ŞİİRÖZÜ' | NÂZİM'İN KÜBA'DA GÖRDÜĞÜ

YETER!

Tekke, zaviye ve türbeleri kapatan kanununun 91. yılında bir tarikat yurdunda kız çocukları alevler içinde can verdi.

Üstelik bu kaçınıcı!

Hukuksuz ve denetimsiz biçimde yobazların eline bırakılmış yurtlarda çocuklar can veriyor.

Bu ülkede tarikat suç! Tekke suç!

Bunların suç olmasına rağmen gericiiler, devlet ve hükümet desteğiyle tarikat yurtlarında çocukları ölüme yolluyor. AKP hükümeti açıkça bu kanlı suça ortak oluyor.

Çocuk katillerinden hesap soramayan bir ülke yok olmayı hak eder.

Biz, ülkemizin yok edilmesine izin vermeyeceğiz.

Hesabını soracağız. Hepsinin...

KOMÜNİST PARTİ

Onurlu yaşamak mı zor geliyor?

GÖRDÜKLERİNİZ ÇOCUKLARI YAŞATMIYOR, GÖRMEZDEN GELDİKLERİNİZ ÖLDÜRÜYOR. ANLATTIĞINIZ GERÇEKLER, HALKI AYDINLATMIYOR, ÜSTÜN KÖRÜ GEÇİP, ÖNEMSİZLEŞTİRDİKLERİNİZ KARANLIĞI BESLİYOR.

Son olarak Şirin Payzın'a önerildi. "Simit sat, onurlu yaşa." Limonlusu da var. Simit ya da limon satmak zül geliyorsa da en azından onurlu yaşarsın deniliyor.

Yine de düşünmemek elde değil, belki de simit satmak değil, onurlu yaşamak zül geliyordur!

ÇÜRÜRLER, ÇÜRÜTÜRLER DEMİŞTİK

Çürüme bir baştan başladı mı tüm ülkeyi sarar, gerici çürüme, piyasacı, Amerikancı çürüme, halkı çürütür demiştik. Şimdi bu ülke, gericilikten kurtulamamanın bedelini bir de böyle ödüyor: Çürümüş, yozlaşmış bir iktidarın kötülüklerine katlanmak bitti, çürümeyi tüm hücreleriyle toplum kendisi yaşıyor. Oportünizm, en keskin solda bile kendine yer bulmuş bir çürümedir örneğin.

O yurtta ne olup bittiğini ilk bakışta tahmin etmemek için

uzayda yaşıyor olmak lazımdı. "Adana'da kız yurdu yanmış, ölenler varmış" denildiğinde "kapıları kilitlemişlerdir" diye düşünmek zordu. "Yatılı Kuran kursudur" tahmini yanlışlandığında "Süleymanlıların çevre köylerden kız çocuklarını topladıkları yurtmuş" bilgisi hemen ortaya çıktı, başka türlü olmazdı.

Ve bu durumda bir gün geçtiğinde hâlâ ağzına "tarikat" kelimesini almayan solculuk olmaz. Bu acayıplığe kıyamayan solculuk da olmaz.

"Yurtlar gerektiği gibi denetlenmiyor" diyen birisinin yaptığı artık "safık" değildir. Bu aptala yatmaktır. Ne denetlenmesi! Süleymanlılar yurt açacak, milli eğitim de denetleyecek öyle mi?!

DÜZENE YAKIN DURAN DÜŞMANIMIZDIR

Düzen güçleri karşısında, sermayenin emirleri karşısında,

gerici zorbalık karşısında bükülenlere ne diyeceğiz? Hiçbir şey demeyeceğiz. Gördük ki, onlar hakkında konuşan, akıl yürüten hatta çağırın ya da kınayan herkes bu çürümenin parçası.

"Tabii televizyonlardaki arkadaşlarımız da zor durumda." Bunu diyen bizim düşmanımızdır.

"Herkesin susturulduğu yerde ben çıkıp hepimiz adına doğruları söylüyorum" diyene de farklı bakmayız. Artık sadece söylenen doğrulara bakıp dürüstlüğü tar-

tamayız. Söylenmeyen, saklanan, yok sayılan, görmezden gelinen doğruları tartmak zorundayız.

Düzenle köprülerini atamayan herkes, o yangın merdivenlerine açılan kilitli kapıların, tarikat yurtlarının, gericilikle kucak kucağa yaşayan sermayedarların yancısıdır. O köprüler katliamlara açılan köprülerdir.

Mesele simit satmakta da değil yani.

Onurlu yaşamakta.

■ Mehmet Kuzulugil

Bizi siz silahsız bıraktınız

Bu ülkeyi gericiliğin elinden almak için "silaha" ihtiyacımız vardı. Gericiliği mahkûm edecek, onun sandığı silahları etkisiz kılacak, toplum nezdinde hak ettiği şekilde itibarsızlaştıracak bir saldırıyı örgütlememiz gerekiyordu.

Bunu sol yapabiliirdi.

Yüzlerce yıllık sömürde güçlü kökleri olan, ağaların, şeyhlerin, müftülerin, şeyhülislam ve beylerin devrettiği örgütlere dayanan islamcılığı, "mütedeyyin vatanşahın masum inançları" olarak yutturanlar, örgütlü alçaklığı neredeyse bir folklorik öge olarak sunanlar sol sosyetenin yakın dostlarıydı.

Örgütlü sol gitmiş, sol sosyete gelmişti.

Örgüt kaçını gurmeler, hedonist zengin çocukları "Marksizmin medar-ı iftiharını" ilan edildi. Murat Belge, Ömer Laçiner, Nilüfer Göle, Hilmi Yavuz... Her türden "sol entelektüel" in temel özelliği örgüte uzak, sosyeteye yakın olmalarıydı.

Anti-kemalist liberallerden ibaret de değildi bu

tablo.

Emre Kongarların, Toktamış Ateşlerin, san zeybek uzmanı Can Dündarların doldurduğu alanı bu parsellemeye ayrı düşünebilir miyiz?

Sol sosyete, "sen benim sırtımı kaşı, ben senin sırtını kaşıyayım" şırasıyla birbirini övüyor, bir övgü çemberi içinde "sol düşünceye" yön veren sosyete(ler) oluşuyordu.

Yıllar önce Edebiyat Dostları'nın pek güzel resmettiği gibi, bunlar sandıklarda sakladıkları eski resimleri çıkartıp tanıdık ünlüleri göstermek ve illa ki kendilerini işaretlemek huyuna sahip bir "kitleyle" yaşayıp gidiyordu. Aralana cezaevi görmüş, eza çekmiş ve eza çekenlerin şiirlerini işkenceli mürekkeplerle yazmaktan başka işi olmayanları da alınca, vicdan sorunu da çözülmüyordu.

Anti-kemalist liberaller de, batıcı millici statükocular da aynı işi gördü.

Solu silahsızlandırdılar.

Cumhuriyet gazetesinin son 30 yılda "yetiştir-

diği" isimlerin çeşitliliği ve bu gazetenin dümenine yerleşen (bazen tek başlarına, bazen başka birilerinin dizlerinin üstünde) isimlerdeki eğilim bolluğu da bu açıdan sembolik değer taşıyor.

Gün geldi, "sağ soldur, sol da sağ" dediler, "müslüman kadının modern özgürlük kavgasıdır türban" buyurdular, "Latin Amerika'da var, bizde niye olmasın. Devrimci teoloji! Ali Şeriatı falan..." dediler.

Gün geldi, "Komünizm bir ideoloji olduğu için çöktü, ideolojileşmeyi reddeden Atatürkçülük ise sapasağlam yerinde" buyurdular, "zamansız ve zorlama devrimlerin Sovyet ülkelerine acılar çektirip, yıllar kaybettiğini" anlattılar.

Kimi Hanya'yı gördü, kimi Konya'yı. Kimi hatasından döndü. Kimi gözünü Brüksel'e kilitledi.

Peki şimdi?

Şimdi bize düşen hızla donanmaktır.

Bizim boşalttığımız, bizi çıkardıkları yerde büyük bir bataklık var şimdi.

Gün, o bataklığı temizleme günüdür.

ALADAĞ'IN ETEĞİNDE BEYLER KURMUŞ OTAĞI

Gerici iktidar örgütlü kötülük

İHMAL, KUSUR, CEHALET YA DA İŞ BİLMEZLİK DEĞİL BU. YOKSULLARI SÜLEYMANCILARIN ELİNE TESLİM EDEN, FETHULLAHCILARA GLOBAL DEVŞİRME YETİŞTİRME GÖREVİ VEREN, KADINLARIN BİR KISMINI BOY BOY ÇOCUKLARI BÜYÜTMEMEYE, BİR KISMINI DA ERKEKLERİN YARI ÜCRETİYLE FABRİKADA ÖMÜR TÜKETMEYE MAHKÛM EDEN KAPİTALİST TÜRKİYE'NİN GERİCİLİĞİ.

Adana Aladağ'da 11 kız öğrenci ve 1 yurt görevlisinin feci şekilde hayatını kaybettiği yurt yangınından sonra Komünist Parti'nin yaptığı açıklamada söylenen budur: Çocuklarını koruyamayan bir ülke yok olmaya mahkûmdur.

Çocukları korumak diyoruz, çünkü ortada AKP cenahının iddia ettiği gibi tesadüf ya da kazalarla açıklanamayacak, kader diye geçiştirilemeyecek sistemli bir saldırı, örgütlü bir kötülük var.

Son yaşanan bir istisna ya da nadir olan bir talihsizlik, basit bir kural hatası falan değil. Üstelik ilk değil, bu gidişle son da olmayacak.

Konya'da 2008 yılında yine Süleymancılarla bağlantılı bir yurttaki tüp patlaması sonucunda 18 öğrenci hayatını kaybetmişti. "Boğaziçi Özel Öğrenci Yurdu" adlı yurt "Kurs ve Okul Talebelerine Yardım Derneği"ne aitti ve yurttaki kaçak Kuran kursu verildiği ortaya çıkmıştı. Peki

bu vahşetten sonra ne mi oldu? Dava 8 yıldır sürüyor ve hiçbir sanık tutuklu değil.

AKP'nin tetikçi yazarlarından Fatih Tezcan olayla ilgili, "Ateist Aziz Nesin'in Matematik Köyü yansa üzüldüğümüz ama din-darların yurdu yanınca sövüyorlar. İdeolojik oportünizm karakterleri olmuş" yorumunu yaptı. Gericiliğin her türlü kepezeliğine bahane bulmak fitratlarında var, vicdanları körelmiş çünkü. Sanmamızı istiyorlar ki bu herkesin başına gelebilir, adi bir vaka.

Hatırlanacağı gibi Ensar Vakfı'nın yurdundaki çocuk tecavüzleri skandalından sonra da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Sema Ramazanoğlu, "Buna bir kere rastlanmış olması hizmetleri ile ön plana çıkmış bir kurumumuzu karalamak için gerekçe olamaz. Biz Ensar Vakfı'nı da tanıyoruz, hizmetlerini de takdir ediyoruz" demişti. Oysa tıpkı Süleymancılarının tarikat yurdundaki faciyanın tek örnek olmadığı gibi, Ensar'daki tecavüz vakalarının da tek

örnek olmadığı, çocukların düzenli bir şekilde istismar edildiği ortaya çıkmıştı. Sonra tüm AKP kabinesi bu vakayı aklamak için elinden geleni yaptı.

Diğer taraftan böyle bir olay tek örnek olsaydı da bu bir savunma nedeni de olamazdı. Türkiye'de yüzbinlerce resmî-gayrı resmî cemaat yurdu, kuran kursu var. Birçoğu da yasadışı aslında. Milyonlarca çocuk bu yobazların karanlık ellerine mahkûm. Özellikle AKP'nin 2004'ten önceki yurt yönetmeliğinde kapatma gerekçesi olarak yer alan "bölgelilik, ırkçılık propagandası yapan ve dinin veya dini hissiyatı veya dince mukaddes tanınan şeyleri alet ederek faaliyette bulunmak" maddesini kaldırmasıyla bunların önü daha da açılmış oldu. Yani ortada gözden kaçacak, kıyıda köşede kalmış bir kurum falan yok, artık devlet okulları-yurtları kadar eğitimin-barınmanın bir parçası haline gelmiş durumda bu gerici kurumlar. Yöneticilerin buralarda neler döndüğünü

bilmemesi mümkün değil. Zaten olayların hemen ardından ilk iş olarak bu kurumları savunmaya çalışmalarından bu gericilerle gayet içli dışlı oldukları anlaşılıyor.

Sorun da zaten burada. Bazı medya maymunlarının, patronun sesi gazeteci artıklarının söylediği gibi sorun bu yurtların denetimsizliği falan değil, varlığı. Çünkü o varlık AKP iktidarıyla tam olarak iç içe ve organize bir şekilde büyüyor, örgütleniyor, genişliyor. Bu cemaatin bir önceki lideri AKP'lilerin Refah Partisi günlerinden yol arkadaşı olan bir isim, üstelik bakanlık da yapmış. Türkiye badem bıyıklı tüccar imamların elinde her gün yeni bir çirkinlik rekoru kırıyor. Komünist Parti'nin "yok olmaya mahkûm" dediği tablo bu işte.

Yoksullar sesini kısan 'muhalif' gazeteci!

Adana'daki vahşet gecesinde kısa süre öncesine kadar neredeyse AKP'ye karşı tek muhalif odak olarak el üstünde tutulan CNN Türk ekranlarında çocuğunu kaybetmiş bir babanın Süleymancılar suçlarken sesinin kesildiğini izledik. Babanın her halinden çaresizlik ve yoksulluk akıyordu. Belli ki mecburiyetten vermişti çocuğunu buraya. Zaten sesini kıstıkları açıklamasında da kısa süre öncesine kadar orada olan devlet yurdunun yenilenmesi için yıkıldığını, çocuklarının da bu cemaat yurduna aktarıldığını söylüyordu.

Sesini kıstılar.

Bu manzara ortadaki örgütlü kötülüğü anlatmaya yetiyor: Çocuğunu okutmaya çalışan bir emekçinin çaresizliği ve kızı o mecburi ikametgahında sakalı küf kokan yobazlar tarafından kilitlenen yangın merdivenine ulaşamadan ölürlen bile ona son bir isyanı çok gören laik sermayemiz, medyamız!

DÜN
GECE ÇOCUKLAR
NAMUS BEKÇİLERİ
TARAFINDAN KİLİTLENEN
YANGIN MERDİVENİNDE
KAÇAMADIKLARI İÇİN
BİRBİRLERİNE SARILI BİR ŞEKİLDE
CAN VERİRKEN, AKP'LI VEKİLLER
KENDİLERİNE ÇİFT MAAŞ
VERECEK YASAYI MECLİSTEN
GEÇİRMEKLE
MEŞGULDÜ.

hikayesinde bile cemaat-sermaye ilişkisine ve yoksul emekçilerin bu yobazlar tarafından ilk hedef tahtası olarak kabul edilmesine dair ipuçları var:

“Süleyman Hilmi Tunahan, 1930'da İstanbul'dan ayrılarak Çatalca'nın Kabakça Köyü'nde bir çiftlik kiraladı. Ayrıca bir ortakla birlikte, gaz yağı satan bir şirketin Trakya ana bayiliğini aldı. Kiraladığı çiftlikte çalışan işçiler arasından seçtiği bazılarına ders verdi. Bu durum jandarma tarafından tespit edilince derse devam edebilmek için Kuşkayası'na çıktı. Silivri'de meşe kömürü yapmak üzere kiraladığı ormanın تنها bir bölgesinde ders okutmaya devam etti. Bu faaliyetleri de fark edilince 1933'te Güney'e gidip Torosların bazı köylerinde mandıraçlık yaparak tarikat faaliyetlerini sürdürdü. Adapazarı'nda bir kiremit fabrikası satın aldı.1950'den sonra tarikatını büyüttü. Zenginlerden aldığı destekle faaliyetlerini artırdı...”

Cemaat'in ilk örgütlenme faaliyetlerinin patron/ağa Süleyman Hilmi Tunahan'ın yanında çalışan işçilerden başlaması tesadüf değil. Tıpkı şu anda ailelerin ne doyurabildiği, ne de okutabildiği yoksul çocuklarının cemaatlerin eline mahkûm olması gibi.

O günden bugüne değişen şeylerden biri de artık bu cema-

atin örgütlenme faaliyetlerinin devlete rağmen değil, devlet desteğiyle sürdürülüyor olması. Tabii bir de artık hacmi çok büyümüş olan ticari işler.

Organize kötülük derken dinci gericiğin yanına hayatını cehenneme çevirdikleri emekçilerin kaderci bir yaşam sürmesi için bunlara hayat hakkı tanıyan,

ALADAĞ

Aladağ'ın eteği
Oy naze naz eyleme
Beyler kurmuş otağı
Ölürem kızlar göz eyleme
Felek onlardan yana
Oy naze naz eyleme
Bize atar köteği
Ölürem kızlar göz eyleme
Giden kervan yorulur
Oy naze naz eyleme
Bulanan su durulur
Ölürem kızlar göz eyleme
BU DEVRAN BÖYLE GİTMEZ
Oy naze naz eyleme
BİR GÜN HESAP SORULUR
Ölürem kızlar göz eyleme

Aladağ sözleri Ağrıli edebiyatçı Ömer Polat tarafından yazılmış, Ruhi Su ve Sümeyra Çakır'ın 1977 yılında çıkardıkları El Kapıları albümünde yer almıştır.

destekleyen sermayeyi de kastettiğimizi akıldan çıkarmamak gerekiyor.

CNN Türk'te sesi kısılan babanın mahkûmiyeti de bununla ilgili. “Hayır çocuğumu cemaat yurduna vermem” dese, belki de okuma imkanı kalmayacaktı çocuğun. Demek ki devlet görevlileri yıkılan yurt yeniden yapılana kadar orada kalan öğrenciler için bir önlem alma ihtiyacı hissetmeden “bizim Süleymancılarının yurduna aktarıyoruz” diye düşünmüş. O kadar birlikteler yani.

Eğer Türkiye örgütlü gericiğin iktidarda olduğu, her gün bir başka kepezeliğin yaşandığı bir ülke olmasaydı, dünkü vahşetin tam da “tekke ve zaviyeleri” kapatan yasanın çıktığı gün olması üzerindeki tesadüf üzerine daha fazla konuşabilir, buradan bazı anlamlar bile çıkarabilirdik. Ama her gün bir başka rezaletin ortaya saçıldığı ülkemizde bunu tesadüften bile sayamıyoruz artık.

Bir düzenin toptan kepezleşmesi kötü bir şey de değildir, yerin dibine batsınlar. Kötü değildir, eğer geceyi sabaha döndürecekler üzerlerine düşen görevi artık fark etmeye başladıysa. Mesela sesi kısılan babanın düşünmeye başladığına artık eminiz.

■ Volkan Algan

ORGANİZE KÖTÜLÜK

Organize bir kötülükten bahsetmiştik. Bunu söylerken yalnızca cemaatlerin örgütlülüğünü kastetmiyoruz. Türkiye'de samimi bir şekilde dinsel bağnazlığa, gericiğe karşı duyarlı olanların önemli bir kısmının gözden kaçırıldığı bir gerçeği herkese fark ettirmeden bu dinci musibetlerden kurtulamayacağız.

O gerçek, gericilikle piyasanın-sermayenin iç içeliği ve aslında bu karanlık odaklara çocuklarını teslim edenlerin azımsanmayacak bir kısmının bir tercihten ziyade zorunluluktan bunu yaptıkları. O zorunluluğun adı da yoksulluk.

Bu örnekte adı geçen Süleyman Hilmi Tunahan'ın çok kısa

ÜSTÜN İNSANİ VE AHLAKİ DEĞERLERDEN 'YENİ İNSAN'A

Küba devrimi

KÜBA DEVRİMİ HER AŞAMASINDA ASKERİ, SİYASİ YA DA EKONOMİK ATILIMLARININ ASIL KAYNAĞINI, ÖDÜNSÜZ VE PÜRÜZSÜZ BİR BİÇİMDE SERGİLEMİŞTİR. İNSANLIĞIN EŞİTLİK VE ÖZGÜRLÜK İDEALİNİN MARKSİZM LENİNİZM ADIYLA VÜCUT BULDUĞU BİR YÜZYILDA, GENÇ GERİLLALAR BU İDEALE GİDEN YOLU, İŞİLTİLİ BİR İNSANİ YÜCELİKLE ALMIŞTIR.

Fidel'in ardından düşünüyoruz: Küba Devrimi nasıl kazanıldı? 1953 yılında

Fidel ve arkadaşları, Küba halkını inim inim inleten diktatör Batista'ya karşı tayin edici bir zafer elde etmek için eylem hazırlığına girdiklerinde ülkede yoksulluk, cehalet ve siyasi baskı kol geziyordu. Darbeyle başa gelmiş Batista ABD'nin kukla-sıydı. Ülke kaynakları ülkede aracılık rolü üstlenen, rüşvetçi küçük bir azınlığın ve Amerikan şirketlerinin kasalarını dolduruyordu. Meşru muhalefet yolları tükenmiş görünüyordu. Halkın geniş kesimi büyük bir memnuniyetsizlik içindeydi.

MONCADA KİŞLASI BASKINI

26 Temmuz günü girişilen Moncada Kışlası baskını hedeflenen sonucu vermedi. Fidel'in önderliğinde 131 kişi fazla kan dökmeden, sabah saat dört sularında ani bir baskınla kışlayı ele geçirmek istemiş, fakat kışlanın dışında gezmekte olan bir devriye tarafından fark edilmeleri üzerine çatışma çıkmıştı. Çatışma sırasında ve sonrasında öldürülenler, tutuklananlar göz önünde bulundurulduğunda eylemin ilk anda hezimet görüntüsü verdiği bile söylenebilir.

Yine de Moncada Kış-

lası eylemi devrimin kazanılması açısından tayin edici bir halka oldu. Fidel'in "Siz beni suçlayın. Mühim değil. Tarih beni haklı çıkaracak" sözleriyle biten ünlü savunması kitlelerin derin memnuniyetsizliğine yanıt olabilecek yeni bir önderliği şekillendirdi. Fidel bu kusursuz savunmada 26 Temmuz eylemcilerinin uğradığı insanlık dışı muameleyi bütün çıplaklığıyla teşhir etmiştir. "Esin kaynağımız José Martí'dir" diyerek ülkenin tarihi önderleriyle bağ kurmuştur. Savunmanın edebi tarzı etkileyicidir. Savunmada eylemin taktik değerlendirmesine yer vererek, ne yaptığını bilen bir lider ve hareket görüntüsü çizmiştir. "İsteseydik tüm üst düzey askerlerin evlerini basabilirdik, fakat aileleri önünde trajedi yaratmak istemedik" ve benzeri savlarla, çürümüş rejime karşı hareketin ahlaki üstünlüğünü ortaya koymuştur. Savunma; meşruiyet ve isyan hakkını tartışan bir siyaset felsefesi metnidir. En önemlisi, Küba'da daha sonra yazılan tarihle kıyaslandığında oldukça kadük denebilecek fakat o dönem için başka hiçbir siyasi aktörün savunmadığı beş devrimci hedefi ortaya koyan bir siyasi manifestodur.¹

Bu savunma halk arasında o kadar büyük bir etki yaratmıştır ki artık Fidel'i bir köşede boğmak Batista için daha büyük bir sorun yaratacaktır. Fidel 15 yıla mahkum edilmesine rağmen, 3 yıl sonra, halkın yoğun talebine boyun eğen Batista'nın genel af ilanı ile serbest kalır.

BAŞARIYA ULAŞAN SAKALLILAR

Meksika'da planlar ve hazırlıklar yapılır, 82 kişi Granma adlı küçük yatla yola koyulur. 2 Aralık 1956 sabahı adaya çıktıklarında etkili bir isyan planı, iki günlük bir gecikme nedeniyle suya düşer ve devrimciler bir kez daha büyük bir hezimet görüntüsü verir. Sierra Maestra'da 8 kişi toplanabildiklerinde "şimdi kazandık" der Fidel. Ağır kuşatma karşısında teslim olmamışlardır.

3 yıllık bir savaşın ardından Sierra Maestra'da büyük bir başarı kazanır sakallılar. Bu başarıyı getiren bir dizi etmeden söz edilebilir: askeri zeka, okuma yazma bilmeden birliklere katılan köylülere dağlarda matematik ve satranç öğreten Ché'de ve diğerlerinde cisimleşen üstün insani değerler, radyo başta olmak üzere olabildiğince etkili kullanılan propaganda araçları, kadınların mücadeledeki rolü, kentlerde devam eden mücadeleyle kurulan sağlıklı bağ...

Devrimden kısa bir süre önce Batista'nın ülkenin doğusundaki generallerinden Cantillo, Fidel'e, bir ordu ayaklanması tertip etme sözü vermiştir. Fidel, isyan ordusu dışında silahlı kuvvetlerin aktörü olduğu bir ayaklanmanın Havana'ya sızramaması şartıyla teklifi kabul eder. Batista'nın ülkeyi terk etmemesi gerekiyordu, dökülen onca kanın darbeyle boğulmaması! Fakat Cantillo Havana'ya geçip Batista ve ABD Büyükelçiliği ile ihanet planları yapmış, devrimcilerin Santa Clara'daki zaferinden sonra durumun Batista için geri dönüşü olmadığı anlaşılınca Batista kaçmış, Cantillo ise Havana'da silahlı kuvvetlerin liderliğini devraldığını ve Yüksek Mahkeme Başyargı Dr. Carlos M. Piedra'yı Geçici Başkan olarak atadığını ilan etmiştir. "Devrime evet,

darbeye hayır" sloganıyla silahlı eylemlere devam etme ve genel grev örgütlemeye kararlı, devrim liderliğinin kısacık bir tereddüt nedeniyle kaybedilebilecek bir devrimin kazanılmasını sağlayan kararlılığına örnektir. Bu arada Fidel'e başbakanlık önerildiğini de not edelim. Darbeci hükümet ancak bir gün dayanabilmiştir. 1 Ocak günü Fidel Santiago'da devrimin zafere ulaştığını ilan eder.

GEÇİCİ HÜKÜMET

Darbe püskürtüldükten sonra 5 Ocak'ta Santiago'da ilan edilen geçici hükümetin geçici başkanı Batista diktatörlüğüne karşı tutarlı bir muhalif olarak hareket etmiş olan yargıç Dr. Manuel

nasıl kazanıldı?

Urrutia Lleó olur. Zengin bir avukat olan José Miró Cardona ise Urrutia tarafından başbakan olarak atanır. Ancak her ikisi de halkın ve isyan ordusunun başta tarım reformu olmak üzere devrimci taleplerine cevap veremeyecek kadar muhafazakardır. Tırmanan gerilim Şubat ortasında bir siyasi krize neden olur. O ana kadar başkumandanlık rolünü üstlenmiş olan Fidel kriz karşısında başbakanlık görevini üstlenir. Ancak Temmuz ayına gelindiğinde Başkan Urrutia'nın devrimci yasaların çıkarılmasına ayak diremesi karşısında Fidel bu kez de başbakanlık görevinden istifa eder.

Halkın ısrarlı talebi üzerine bu manevra karşısında Urrutia istifa etmek zorunda kalır. Urrutia'nın yerine devlet başkanlığı görevine gelen avukat Osvaldo Dorticós Torrado, geçmişte Batista'ya sıkı bir muhalefet göstermiş, Sivil Direniş Hareketi'ne katılmış, isyan ordusunu desteklemiş, Batista rejimi

tarafından önce tutuklanıp sonra Meksika'ya sürgüne gönderilmiş ve devrimin zafere ulaşmasıyla ülkeye dönmüştür. Geçmişte Sosyalist Halk Partisi (komünist parti) üyesi olan Doticós 1976 yılına kadar Küba Devlet Başkanlığı görevini sürdürmüştür.

OKUMA - YAZMA SEFERBERLİĞİ

1960 - 61 arasında muazzam bir devrimci irade örneği olan okuma-yazma seferberliğiyle daha büyük eğitim hedefleri için temel bir altyapı inşa edilmiştir. Devrimden önce adada 1 milyonu aşkın yurttaş okuma - yazma bilmezken, bu seferberlik adada okuma bilmeyen göz, yazma bilmeyen el bırakmamıştır. Gönüllü öğretmenler çoğunlukla ortaokul - lise öğrencileridir. Birer hamak ve fenerle gittikleri dağ köylerinde ülke gerçeğini öğrenen, yepyeni bir bağımsızlık duygusuyla tanışan "öğrenen" öğretmenlerdir bu gençler. Devrimin taşıyıcısı olacak yeni kuşak, biraz da bu seferberlik sırasında

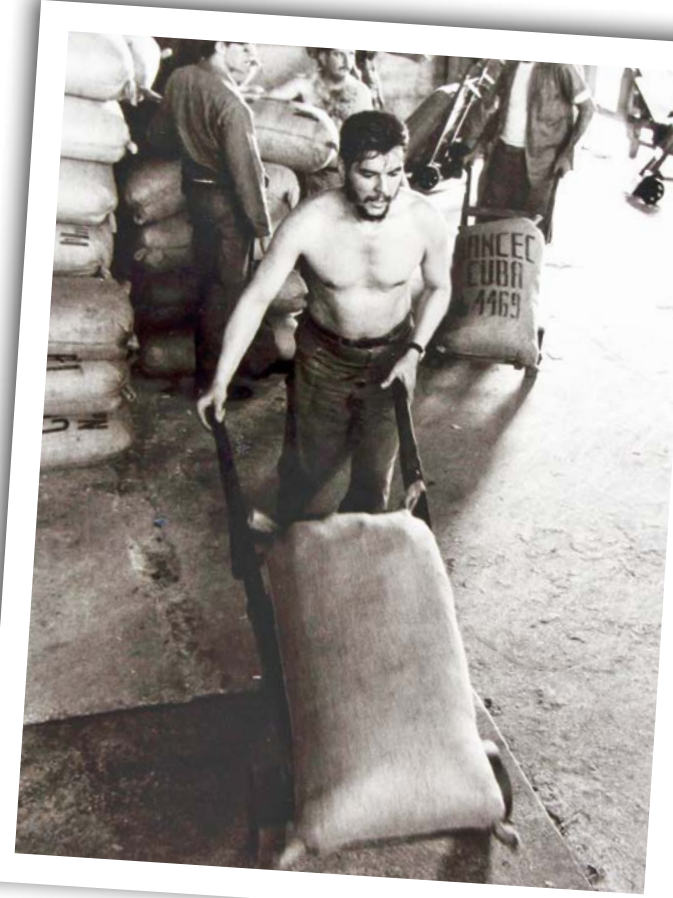
yaratılmıştır.²

KİTLE ÖRGÜTLERİ

Vilma Espín öncülüğündeki Kübalı Kadınlar Federasyonu, mahalle temelinde örgütlenen Devrimi Savunma Komiteleri, ilkokul çocuklarının José Martí Öncüler Örgütü üç önemli kitle örgütüdür ve tamamı 1960 yılında kurulmuştur. Kübalı İşçiler Sendikası ve Üniversite Öğrencileri Federasyonu tarihi gerilere dayanan ve devrimde rol oynamış kitle örgütleridir ve bunlar da devrimden sonra kuvvetlendirilmiş ve Küba toplumunun önemli ifade ve karar alma kanalları olmuştur.

Devrimin önderliği ilk andan itibaren halkı örgütlemeyi kafasına koymamış olsaydı, ABD'nin

sonu gelmez saldırıları geri püskürtülemez, Sovyetlerin çözülüşü sonrasında sosyalist ada ayakta kalmayı başaramazdı. Aşılama kampanyalarından tutun Küba kadının işgücüne eksiksiz katkı

mına, 90'ların kent tarımı mucizesinden tutun bugün Küba'da dünyanın herhangi bir yerinden daha fazla yerleşiklik kazanmış olan dayanışmacı kültüre kadar devrimin tüm kazanımları bu örgütlülük sayesinde hayat bulmuştur.

TOPRAK REFORMU YASASININ DOMİNO ETKİSİ

Devrimin ilanından sonra atılan çok önemli bir adım da toprak reformudur. Devrimin geri dönüşsüz bir yola girmesi açısından domino etkisi yaratmıştır. Çıkarılan toprak reformu yasası 402 hektar sınıırıyla çok büyük arazilerin özel mülkiyette kalmasına izin veriyordu. Ancak 100 binden fazla köylü aileye yarar sağlayan ve "toprak işleyenindir" ilkesini benimseyen bir yasaydı. Daha önemlisi Küba toprakları üzerindeki yabancı şirketlerin doğrudan veya dolaylı kontrolüne son veriyordu. Yasanın uygulanmasını güvence altına alma göreviyle donatılan Ulusal Tarım Reformu Enstitüsü'nün başına Fidel'in başkan olarak atandığını

ekleyelim. Ayrıca Kentsel Reform Yasası sayesinde yüksek kira ve evsizlik sorununun da kısa vadede aşıldığını not etmeli.

Toprak reformu uygulamaları emperyalist devin canını çok sıkıdır. Tehditler, sabotajlar, terör eylemleri ve ideolojik saldırılarla istediği sonuca ulaşamayan ABD, daha önce yapılmış anlaşmaları hiçe sayarak Küba'dan şeker alımını durdurur. Ekonomisi şekere dayanan ve neredeyse tek pazarı ABD olan bir ülke için bu, büyük bir darbedir. Bu durumu ulusallaştırmalar izler. Amerikan şirketlerinin inen tabelaları halkın heyecanını ve devrime bağlılığını katlar.

3 Ocak 1961'de ABD Küba ile diplomatik ilişkilerini keser. 17 Nisan sabahı Girón Plajı (Domuzlar Körfezi) işgali gerçekleşir. ABD ilk defa kendi kıtasında askeri bir yenilgi almakla kalmaz, ilk defa bir ülkeye savaş tazminatı öder. Küba tutsak ettiği paralı askerlere karşılık ABD'den tazminat olarak 62 milyon peso tutarında çocuk maması ve ilaç alır. Devrimin yüksek insani amaçları bu yolla tüm dünyaya

ilan edilmiş olur.

ABD'nin işgal girişiminin yenilgiye uğratılmasının ardından yeni bir aşamaya geçilir: Fidel Küba Devrimi'nin sosyalist karakterde olduğunu ilan eder. Aynı yılın Haziran ayında başlıca devrimci güçler, yani 26 Temmuz Hareketi, Sosyalist Halk Partisi ve 13 Mart Devrimci Direktörlüğü tek bir parti haline gelmek için kendilerini feshederler. Birleşmeleri 1965'e kadar çeşitli isimler alır. 1965 yılının Eylül sonunda ise bu siyasi irade Küba Komünist Partisi'ne dönüşür.

1975 yılında Küba Komünist Partisi'nin ilk kongresi yapılmış, 25 Şubat 1976'da devrimden sonra ilk kez yeni bir anayasa yürürlüğe girmiştir. Fidel aynı yıl 2 Aralık'ta Devlet Konseyi Başkanlığı görevini üstlenmiş, görevi 31 yılı aşkın süre devam ettirmiştir. Devrimi ileri taşımak için, 76'ya kadar yeni bir anayasaya gerek olmamıştır. Var olan ve oldukça ileri anayasanın uygulanması için örgütlü bir halkın iktidarla donatılması yeterli olmuştur. Ya da siyasi iktidarı ele alan halkın örgütlenmesi...

DEVİRİM GERİ DÖNDÜRÜLEBİLİR Mİ?

Küba Devrimi'ni ABD'nin Küba'yı sosyalist kampa iten saldırganlığına veya Sovyetler Birliği'nin güçlü desteğine bağlayabilirsiniz. Bunlar elbette önemli etmenler. Küba Devrimi'nin kazanılmasını sağlayan bu kısa yazıda değinemeyeceğimiz başka kuvvetli etmenler de sıralanabilir. Her devrimin kendine has böylesi tetikleyicileri olacaktır. Ne var ki Küba Devrimi'nin bize gösterdiği evrensel vazgeçilmezler de var: devrimci önderlik, diğerkâmlıkla birleşen kararlılık ve şeytanla el sıkışmamak konusundaki yüreklilik.

Fidel tam da bu yüzden Havana Üniversitesi'ne girişinin 60. yıldönümünde üniversitede yaptığı uzun konuşması sırasında "Devrim süreci geriye döndürülebilir mi?" diye sorup şöyle der: "Bu ülke kendisini yok edebilir; bu devrim kendisini yok edebilir, biz kendimizi yok edebiliriz ve bu bizim hatamız olur ama onlar bizi asla yok edemezler."³

Fidel tam da bu yüzden 4 Şubat 1972 tarihli mektubunda Salvador Allende'ye şöyle yazar: "Üstesinden gelinemeyecek engel yoktur. Birisi demişti ki yüreklilik, yüreklilik ve daha fazla yüreklilikle ileri gidilir bir devrimde. Bu önermenin taşıdığı çok derin hakikate inanıyorum."⁴

VIVA FIDEL!

■ Esin Saraçoğlu

Notlar:

- (1) Bu savunmanın tam İngilizce metni için bkz. <https://goo.gl/bBxvNY>
- (2) Okuma - Yazma Seferberliği konusunda çekilmiş bir belgesel olan Maestra için bkz. <https://goo.gl/FBVbwK>
- (3) Söz konusu konuşmanın tam metni için bkz. Fidel diyor ki... vamos bien iyi gidiyoruz. Ekim 2006. Nazım Kitaplığı.
- (4) Fidel'in 26 Haziran 2008'de yayınlanan ve söz konusu mektubu alıntılıdığı, "Salvador Allende: His Example Lives On" başlıklı yazısı için bkz. <https://goo.gl/FAv1QG>

Ek Okuma Önerileri:

- 1- Küba'nın tarihçi Navarro'nun Yazılama Yayınlarından Basılmış Küba Tarihi Bir Halkın Biyografisi başlıklı kitabı.
- 2- Kemal Okuyan'dan Küba Devrimi üzerine <https://goo.gl/6NlfVt>
- 3- Gözde Kök - İnsanı affaltan bir hikaye: Küba <https://goo.gl/Llo61s>
- 4- Ernesto Gomez Abascal - Küba: Sosyalist Devrimin 48 Yılı <https://goo.gl/fwL4t4>

TARİKAT VE CEMAATLERİN VARLIĞI SUÇTUR!

Bundan 91 yıl önce bugün tekke ve zaviyeleri kapatan Cumhuriyet yasası yürürlüğe girdi.

30 Kasım 1925 tarihli yasayla tekke ve zaviyeler kapatıldı; tüm tarikatlarla birlikte şeyhlik, dervişlik, müritlik, gibi unvan ve sıfatların kullanılması, bunlara ait hizmetlerin yapılması ve bu unvanlarla ilgili giysilerin giyilmesi de yasaklandı.

Toplumsal alandaki safsata ve hurafeleri kafalardan çıkararak gelişkin, özgür ve aydınlanmacı düşüncenin önünü açmak bir zorunluluktur. İnsanı kuldan yurttaşına dönüştürme; çağdaş, özgür, bilimsel, laik yaşam için gerekli koşulları sağlama gibi konularda Cumhuriyetin laiklikle ilgili düzenlemeleri ihmal edilemez önemdedir.

Düşülen nokta ise geridedir. Tarikat ve cemaatler, yuvaları olan tekke ve zaviyelerin kapatılmasına karşın bugün de hukuksuz olarak varlıklarını sürdürüyor. Siyasi iktidarsa kendisini tarikat ve cemaatler üzerinden örgütüyor. Bu yapılanmalara büyük ekonomik kazançlar sağlanıyor, yönetsel karar mekanizmalarında önemli alanlar açılıyor, eğitim, sağlık, kolluk kuvvetleri ve hatta yargının tarikatların eline geçmesine izin veriliyor. Siyasi iktidarın tarikat ve cemaatlerle olan iç içeliği aynı zamanda toplumsal yaşamı da bu yönde dönüştürüyor. Başta eğitim olmak üzere iş yaşamı,

görsel ve yazılı medya ile kültürel alanlar dinselleşiyor, bilim ve akıldan uzaklaşıyor, toplum karanlık bir cendere içine sokulmak isteniyor. Bu durumdan en büyük kazancı da egemenliğini ve sömürü düzenini sürdürmek isteyen sermaye sınıfı sağlıyor. Her kriz döneminde dinselilik ön plana çıkarılıp, ele geçirilen köşebaşlarının yardımıyla insanlar kaderciliğe, sessizliğe, boyun eğmeye yönlendiriliyor.

Bu şekilde yozlaşmış ve kokuşmuş düzenin sürdürülmesi amaçlanıyor.

Laik bir cumhuriyette, kamusal ve siyasi alanda dinseliliğin ve din kurallarının yeri olamaz! Devlet din kurallarıyla yönetilemez! Dini hassasiyetler ardına sığınarak kadın ve çocuklar istismar edilemez!

Tarikat ve cemaatlerin varlığı ve faaliyetleri, yürürlükteki Anayasa'ya ve yasalara göre suçtur. Laik cumhuriyet ilkelerini yok sayarak, tarikat ve cemaatlere hukuksuz zemin hazırlayan siyasi iktidar da, hukuksuzluğa karşı gereğini yerine getirmeyerek "fiili durum" yaratmaya katkıda bulunanlar da bu suçta ortaktır.

Adil ve insana yakışır olan, tüm tarikat ve cemaatlerin dağıtılmasıdır.

Tarikatlerin yasaklandığı kanunun 91. yılı için hazırladığımız bu bildiriye yayınlamak üzereydik ki, Aladağ'daki tarikat yurdunda kız çocuklarının katledildiğini öğrendik. Gece mesaisi ile kız çocuklarını evlendirme ve yasal tecavüz için yasa çıkarmaya kalkılan ülkemizde, yangın merdivenleri kilitli tutulduğu için basit bir yangından kurtulamadı çocuklarımız.

Lanetliyoruz!

GÜLE GÜLE KOMANDANTE
**İNSANLIK SENİ
UNUTMAYACAK!**

KOMÜNİST PARTİ

ŞAİR YOLDAŞIMIZ BÖYLE SÖYLÜYOR

'Arıya borcumu 'şiiirözü'yle

NİHAT BEHRAM "ŞİİRÖZÜ" DİYE NİTELEDİĞİ KİTAPLARIYLA YAZINA YENİ BİR TÜR KAZANDIRDI. İLK SETİ 10 KİTAPTAN OLUŞAN "ŞİİRÖZÜ" KİTAPLARIN İLK ÜÇÜ OKURUYLA BULUŞTU. "ŞİİRÖZÜ" İLE İLGİLİ OLARAK NİHAT BEHRAM'LA SÖYLEŞTİK.

Nihat Behram "Şiiirözü" diye nitelediği kitaplarıyla yazına yeni bir tür kazandırdı. İlk seti 10 kitaptan oluşan "Şiiirözü" kitapların ilk üçü okuruyla buluştu.

Geçtiğimiz aylarda Behram, "Yeni bir çalışman var mı?" diye soran dostlarını, "Sürprizim var, 10 kitaplık bir setle geliyorum; roman mı, şiir mi diye sormayın, yeni bir tür, şiiirözü" diye yanıtlıyor, üstünde çalıştığı kitapları heyecanla anlatıyor, bizler de aynı heyecanla dinliyorduk.

"Şiiirözü" kitapların ilk üçü "Bahar Karşılması", "Maviyengeç Ağıtı" ve "Gözyaşının Çağrısı" adlarıyla Kasım'ın son haftasında yayınlandı. Sırada yayınlanmak için resimlenmeyi bekleyen 7 kitap daha var. Kitapları, Behram'ın daha önce hakkında kitap yazıp "Hayatın renkleriyle ruhumuzu emziren yalın yürek" diye nitelediği ressam Bayram Gümüş resimliyor.

Behram "Şiiirözü" kitaplarını şöyle anlatıyor: "Arı bana 'balözünü' ödünç verirken, 'Savunmasız canlıların, dalın, çiçeğin, böceğin, doğanın, çocukların, mazlum halkın safında dövüşerek geri ödersin' dedi; arıya borcumu 'şiiirözü'yle ödüyorum..." Nihat Behram'la "Şiiirözü" kitapları üzerine konuştuk. Biz sorduk, o yanıtladı...

Bu kitaplar yazında yeni bir tür. Bu türü "Şiiirözü" diye adlandırmak aklına nereden geldi?

'Balözünü'nün sahibi arıdan ödünç, daha doğrusu borç aldım! Arı bana 'balözünü' ödünç verirken, 'Savunmasız canlıların, dalın, çiçeğin, böceğin, doğanın, çocukların, mazlum halkın safında dövüşerek geri ödersin' dedi; arıya borcumu 'şiiirözü'yle ödüyorum! Arıyla ilişkim sadece 'borç' ilişkisi değil, onun 100 gram bal için milyonla çiçek dolaşma çabasını da ruhuma ölçtü aldım. Bir gram balın ardında onun binbir

çiçek dolaşmasının öyküsü gizli. Tadında binbir çiçekten süzmenin öyküsü gizli. Masadaki bir gram balın öyküsünü anlatsan, masalara sığmaz, destanlarla yarışır. Bunu arıdan dinledim. Dedim ki kendi kendime "Şairin hayattan şiiirini süzmesi gibi!" Bu duyguyla, şiiirlerin ardındaki masalsı öyküyü anlatmaya koyuldum!

'Arıdan dinledim' derken...

Arıcağı bilirim! Bildiğim dillerden biridir. Öğrenmesi zahmetlidir; olmazsa olmaz belli ölçüleri var, ama bu zahmete değer, insanı insanileşme yolunda zenginleştirir.

Hangi ölçüler?

İlkin: insan kılıklı yaratık olmanın insana benzeme dışında bir anlamı yok. İnsan olmak için, insanın taşıması gereken insani özelliklere sahip olmak gerekir. Vicdan sahibi olacaksın, hayat ufkun olacak. Doğaya taparcasına bağlı olacaksın. Emeğin safında duracaksın, savunmasız canlıların, çocukların, dalın, çiçeğin, böceğin, çekirdeğin, baharın, suyun, havanın, derenin, sakanın, serçenin safında duracaksın. Bu duruş sessiz değil, uğruna dövüşme ruhu taşımalı. Onları talanlayan, yağmalayan, kirleten, karartan insan kılıklı yaratıklara ve onların yağma talan sistemlerine kaşı dövüşmelisin. Bunlar varsa sonrası gelir ve usul usul

öğrenmeye başlarsın arıcağı.

Bir tür doğayla konuşma dili...

Anlamak istediğin şeyin dilini bileceksin! Senin dilin var da doğanın yok mu? Dilini öğrenmek için de dediğim özellikleri taşıman gerekir. Balı sulandıran, bulandıran, arıyı şekerleyip arebeskleştiren, çiçeği zehirleyen, hormanlayan arıcağı ne bilir? O kişi bal tüccarıdır. Sadece balı tadıyla sevmek yetmez, onu vareden arıyı ruhunla seveceksin. Sözüünü ettiğim diller ruhun dilidir, ağızındaki dil değil!

Başka hangi diller var bildiğin?

Derece, rüzgârca, arıcağı, bülbülce diye saysam sonu gelmez! Üstelik lehçeleriyle bilirim. Rüzgârcağı sözelimi, poyrazca, meltence, karayelce... gibi lehçeleriyle!

Derece nasıl bir dil, nasıl öğrendin?

Gurbette öğrendim. Günlerce gidip geldim kıyısına: dedim ki, 'Ey dere, dağların doruklarından kopmuş gelirsin, denize kavuşma tutkunla akar gidersin; bense, dağların berisinde, gurbetin kuyusunda, dertlerin irisinde çakılıp kaldım, beni de al koynuna, akıp gitmeyi bana da öğret!' Derenin safında mıyım, değil miyim diye dere beni sınıadı. Eğer, derenin safında değilsen ilk sınamada çakarsın! Atıkla zehirlenmiş

derenin inleyişini duyacaksın. HES'lerle boğazlanmış derenin çığılığı çığılığını olacak! Dere beni sınıadı, günlerce gittim geldim. Sonunda dedi ki, "Git bana üç acı tanımla gel, üç sevinç, üç umut ve hiçbir çalma çırpma olmasın, başka sözlerin tekrarı olmasın; her biri yeni, körpe tanımlar olsun! Günlerce aylarca döndüm dolaştım, ötüşü daha yanık olsun diye gözleri asitlenmiş bülbülün acısıyla geldim kıyısına derenin; boğazlamadan önce süsledikleri kuzunun acısıyla, göçmen kuşun yarısıyla, körpe sürgün kurusuyla geldim! Tüm bu sinamalardan sonra dereceyi mırıldanmaya, daha doğrusu dereyle konuşmaya başladım. "Sayıklar Gibi Bir Şiiiri" adlı şiiirim, dereceyi öğrenmeye başladığım günlerin ürünüdür, finali şöyledir: "Ay altında tüte tüte / dağı denize katan / uzakları tutan derecik / beni de al koynuna / üzgün yüzün pusuyla, tutsak saka sesiyle / kozaların oyası, kurbanların süsüyle / göçmen kuşun yarası, körpe sürgün kurusu / ayrılığın sürüsü, ağıtların yasıyla / beni de al koynuna / asmaların, yoncaların hızını / göğün dudaklarından / yağmurun tadıyla doymaksızın / emerken toprak / gelinlerin nazıyla, kavuşmanın teziyle / beni de al koynuna, uyup gidelim / dorukların buzunda rüzgârın ışığını / duyup gidelim."

Aldı mı koynuna?

Hâlâ derenin koynunda olduğumu görmüyor musun? Yatağımıza saldırıyorlar diye her yerde HES'çilere 'Höst!' diye diklenmemden belli değil mi?

Kitaplar 3 bölümden oluşuyor.

Nihat Behram (18 Kasım 1946 Kars)

İlk şiiri 1967'de yayımlandı. Yayın hayatına Mart 1970'te başlayan Halkın Dostları dergisinde Nisan 1971 tarihli 13. sayıdan itibaren yazı işleri sorumlusu oldu. 1975'te ağabeyi Ataoğulları Behramoğlu ile birlikte Militan dergisini çıkardı. 1972'de çıkardığı ilk şiir kitabı Hayatımız Üstüne Şiiirler yasaklandı ve yazdıklarından ötürü 12 Mart Dönemi'nde iki yıl askeri cezaevinde tutuklu olarak yattı. Cezaevinden çıktından sonra bir süre gaze-

tecilikle uğraştı. Vatan gazetesinde ele aldığı Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın yaşamlarını ve mücadelelerini anlatan yazı dizisi Darağacında Üç Fidan adıyla kitaplaştırıldı. Bu yazı dizisi ve şiirleri öne sürülerek sivil mahkemelerde ve sıkıyönetim mahkemelerinde hakkında birçok dava açıldı. 12 Eylül Dönemi'nde Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlığından çıkarıldı. 1996 yılında Türkiye'ye döndü. Bugüne değin 12 şiir kitabı yayımlandı.

ödüyorum'

İlk bölümde masal diliyle öykü var; 2. bölümde şiir var, 3. bölüm de 'bilgi' notları. Bölümler birbiriyle bütünlüklü. Ve her yaştan insanın ilgisine açık bir kurgu. Tanıtım spotunun 'Duygusu çocukla gizli öyküleriyle çocuklar ve yetişkinler için' deniyor. Bu kurgu fikri nasıl oluştu?

Her kipta bir şiir var. Şiir kitabın omurgası. İlk bölümde bu şiirin yazılma öyküsünü anlattım. Şiirlerimdeki her sözcüğün hayatta karşılığı var. O söze, o imgeye soluya soluya, emilerek, yolunarak, sağılarak varılmıştır. Adı geçen kuş, taş, çakıl, dere, ceviz, kiraz...her ne ise, hayattaki anlamıyla, diliyle, duygusuyla yerli yerine oturur. Zindan duvarındaki taş sözcülemi; hücredeki tutsağa diyor ki: "Korkma, sırtını yasla bana, insan kılıklı yaratık olan zindancıbaşı gibi kalleşlik yapmam, arkadan hançerlemem; ben de senin gibi burada tutsağım, beni özgür olduğum dağlardan kırıp buraya getirdiler, zindana duvar yaptılar; taştan korkma, taş yürekli insandan kork!"

İlk bölümünde şiirin oluşum sürecini, yani senin ruhuna, bilincine, duyguna yerleşen sürecin öyküsünü öğreniyoruz, bu açıklamadan sonra şiirin kendisini okuyoruz...

Evet, ama şiirin 'açıklaması' değil, tam söylediğin gibi, şiirin

hayattan sağılma öyküsü. Diyebilirsin ki, o şiir hayat ananın beni emzirmesidir. Bunu anlatıyorum.

Kuşkusuz ki o zaman da yaratıcı, düşle yoğrulmuş, masalsı bir anlatım egemen oluyor. Sonra şiirin kendisini okuyoruz. Bu da şiir yeteneği olanlara, özellikle de çocuklara bulunmaz bir eğitim olanağı! Bu kurguyu bunu hesaplayarak mı oluşturdu?

Müzik, resim, şiir, herhangi bir sanat yapının karşına bir çocuk, bir yetişkin, bir sanat uzmanı, bir de çocukluğunu yitirmiş kişi koyun, sonra tek tek ne anladıklarını sorun! En duyarlı, en yalın, düşle harmanlanmış en büyüleyici tepkiyi en hızlı şekilde çocuk verecektir. Uzman kişi ise 'kem küm'ler düşünecek 'bilgiç'lik taslayacaktır. Yetişkin kişi bilinç ve duyarlılığı ölçüsüne göre temkinli konuşacaktır. Çocukluğunu yitirmiş kişi zırvalayacaktır. Çocukluğunu yitirmiş kişi bir de 'insan kılıklı yaratık'sa, zaten yobazın ya da hırsızın tekidir! Şiirin öyküsünü anlatırken bu perspektif ölçüm oldu. O yüzden ilk bölümdeki anlatım düş harmanıdır. Masalsıdır. Sadece çocuğa değil, yetişkine ve uzmana da öğreticidir! 2. bölümde yer alan şiir kendisi kitabın omurgası.

Kitapların 3. bölümü ise bir başka önem taşıyor. Şiirde adı geçen kuş, dere, ağaç, dal,

çiçek, orman, sazlık, böcek, dağ deniz... her şey hakkında etkili bir dille bilgi veriliyor. Ve bu bilgiler klasik, ansiklopedik bilgiler değil, hem gerçeğin hem düşün diliyle, hem de mitolojideki yansımalarıyla ve görüntüleriyle. Doğa aşığı bir devrimcinin yorumlarıyla...

Bu "Bilgi notlu görseller" bölümünü tam da söylediğin düşünceyle yazdım. Kuru ansiklopedik bilgiler değil. Oradaki canlılar hakkındaki bilgileri okuyanın o canlının kardeşi, arkadaşı olması duygusuyla; o canlının acılarına kalkan olması, düşmanlarına, özellikle baş düşman 'insan kılıklı, vicdansız, yağmacı yaratık ve onun sistemine karşı o canlının safında dövüşmesinin çağrısı olarak yazdım. Şiirlerimde adı anılan canlılar süs değildir, her biri kendi kimliği ve özelliğiyle şiirde soluk alırlar.

Bütünlüğü içinde bakınca, 'Şiirözü' kitapların bilgisayar ortamında kuru bilgilerle boğulanlara nefes aldırın, can veren bir özelliği var...

Özellikle çocuklar için böyle olmasına çabaladım. Çünkü en korkuncu, yetenek ve düşkünyusu, duygu kuyusu çocukların internet ortamında kuruması, boğulması. Onları hayata, canlı doğaya özendirme gerekir. Sanat ürünleri kitaplar bunun olanağıdır.

Ressam Bayram Gümüş kitaplara bambaşka bir zenginlik katmış. Bu birliktelik ayrıca çok anlamlı...

Bayram çok iyi bir ressam olmasının ötesinde, kendisinin bile farkında olmadığı çok önemli erdemlere sahip. Bir kere çocukluğunu hiç mi hiç yitirmemiş yetişkin. Hatta yetişkin bile değil, hep çocuk! Hayata ilişkin tepkileriyle yalın, apaçık. Ötesi, doğa aşığı. Çiçek, böcek kuyusu bir insan. Renk kuyusu. Toroslara evladı. "Yalın Yürek Bayram Gümüş" kitabımı yazarken onunla Toroslara dolaştım. Karacaoğlan'ın izini sürdürdüm. Şiirözü kitapları yazarken benim kadar heyecanlandı. Ben anlatırken elinde fırçayı bırakmadı. Sadece ilk kitapta 19 tablosu var. Baskı için bu resimlerin fotoğraflarını ise gece yarılarda dek titiz bir çalışmayla seçkin fotoğraf sanatçısı Ferda Çağlayan çekti.

Şiirözü kitaplar ülkemizin üstüne çöken şu katanlık ablukada içimize gün ışığı düşürdü! Tam da hayatın safında şiir sağanağı kitaplar! Hayata, coşkuya çağrı...

Merak etme, o abluka kırılacak, o karanlık dağılacaktır. Yeter ki hayatın safındaki direniş sürsün! Hayatı hiçbir güç teslim alamaz!

■ Söyleşi: Cansu Fırıncı

Fidel'in Kübası: Kadınların

KÜBA'YA, KÜBA'NIN KADINLARINA VE ONLARIN EN YİĞİT, EN DEĞERLİ YOLDAŞI FİDEL'E BİR ŞÜKRAN YAZISI OLARAK OKUYUN. SOSYALİST KÜBA'NIN, FİDEL'İN KÜBASININ KADINLARIN GERÇEKTEN 'YAŞADIĞI' BİR ÜLKE OLDUĞUNU HIÇ UNUTMAYIN.

İnsanlık, geçtiğimiz hafta binlerce yıllık tarihinin en kıymetlilerinden birini yitirdi. Sosyalist Küba'nın kurucusu, Küba devriminin lideri Fidel, aramızdan ayrıldı. Kuşkusuz Fidel'in ardından çok şey söylendi ve söylenmeye devam edecek. Yirminci yüzyıla damgasını vuran bu eşsiz lidere dair suskun kalmak mümkün mü? Fuhuşun, kumarın, insanlığı küçülten değersizliklerin Miami'deki sevinç çığlıklarını boş verin, insanlık Fidel'i sevgi ve şükranla anacak.

Bu yazıyı, Kübalı kadınların yaşamından öğrenen, eşitliğe ve özgürlüğe inanan Türkiyeli kadınların Fidel'e ve Küba sosyalizmine şükran ifadesi olarak okuyabilirsiniz. Fidel, sosyalist Küba için çok şey ifade ediyor. Kadınlar nezdinde ifade ettiklerinden söz etmek ise, sosyalizmin kadınların yaşamına nasıl değiştiğini anlatmakla mümkün.

KÜBA KADIN FEDERASYONU SOSYALİZMİ, KADININ KURTULUŞUNU ÖRGÜTLEDİ

Öncelikle, dünyanın en büyük kadın örgütlerinden biri olan Küba Kadın Federasyonu'nun kuruluşuna bakmak faydalı olacaktır. Devrimin hemen ertesinde 1960'ta, yani başındaki düşmanın göz hapsindeki ülkede, önceliklerin en başına yazılarak, Fidel'in önerisiyle kurulan bu

örgüte, bugün Kübalı kadınların yüzde 90'ı üye. Yaşamın her alanına müdahale eden, toplumun dönüştürülmesinde öncülük rolü üstlenen bu örgüt, Fidel'in yoldaşı Vilma Espín liderliğinde yola koyuldu. Küba Kadın Federasyonu, devrimi takip eden günlerde iki temel görevi üstlendi. İlki Kübalı kadınların başını çektiği okuma yazma seferberliği idi. Kampanyaya binlerce Kübalı kadın katıldı. Öyle ki 8 yaşındaki kız çocuklarının dahi evlerinden kaçarak kırsal bölgelerde bu kampanyada eğitimci olarak görev aldıklarına dair, çok sayıda hikayesi var Küba Kadın Federasyonu'nun. Bir ülke düşünün, tazecek devrimiyle 8 yaşındaki çocukları dahi bir aydınlanma seferberliği için ikna edebilmiş. 100 binin üzerinde gönüllü ile başlayan bu seferberliğin izinde, devam eden yıllarda okuma yazma oranı bugün Küba'da yüzde yüze yaklaşmış durumda. Bu ilk adım, Kübalı kadınların bugün sahip oldukları özgüvenin, gerçek bir eşitlik için sürdürdükleri mücadelenin temelini oluşturuyor. Öte yandan bugün Kübalı kadınların toplum içerisindeki rollerine dair sayıların bize gösterdikleri, bu mücadelenin yalnızca sayılarla ifade edilen kısmı. Oysa Küba'da devrimden sonra kadınların Küba Kadın Federasyonu'nun mücadelesi ile elde ettiği kazanımlar ve sahip oldukları imkanlar, bu sayılardan çok daha ötesini anlatıyor.

FİDEL KADINLARA HEP DAHA ÖTESİNİ İŞARET ETTİ

Federasyonun ikinci görevi, en az ilki kadar kıymetli. Her iki görev de, kadının üretime katılması ve onları toplumsal yaşamın eşit bir bileşeni yapabilmeyi hedefliyor. Federasyon, bu hedefle uyumlu olarak ülkedeki kreşlerin sayısını artırmayı planlıyor. Kreşlerin, sonraki dönemde

çamaşırhane ve yemekhanelerin inşasına dönük çalışma, kadını eve hapseden yüklerin ağırlığından kurtarmayı amaçlıyor. Devrim sonrası kurulan kreşlerde kadın erkek eşitliği temel alınmış ve eğitim sisteminin her kademesi bu ilkeye uyumlu olarak yapılandırılmış. Bu iki kampanya çok kısa zamanda etkisini gösteriyor (Tablo I.). Bunu ilk olarak, bugün ülkemiz için çok can yakıcı boyutlara ulaşmış kız çocuklarının temel eğitime katılım oranlarında görmek mümkün. Devrimin ilk yılında yüzde 56 olan kız çocuklarının temel eğitime katılım oranı, bugün yüzde 99 gibi bir orana ulaşıyor. Yine açılan kreşlerin, okuma yazma seferberliği ve bunun gibi Küba Kadın Federasyonu'nun öncülüğünü yaptığı sayısız kampanyanın bir sonucu olarak kadınların iş yaşamına katılım oranı yüzde 60'lara çıkıyor.

Kadınların bu büyük örgütlenmesi, sosyalizmin yol alış sürecinde çok önemli. Fidel de, Federasyon'un II. Kongre'sinde yaptığı konuşmada bunu vurguluyor. Ancak her fırsatta, kadınlara daha ilerisini işaret etmekte ısrarcı oluyor Kübalı devrimci. Aslında bu, Fidel'in Küba toplumuna öğrettiği en eşsiz özelliklerden biri. Bir yandan ulaşılan hedeflere bakarken diğer yandan daima daha ileriye işaret etmek. İstatistik bilimini zorlayan ve tablolarda göstermeye çalıştığımız sayıların altında da, aynı neden yatıyor. Tam da bir komünistin yapacağı şekilde!

KAPİTALİZMDE BU SAYILAR MÜMKÜN MÜYDÜ?

Küba Kadın Federasyonu'nun yaptıklarına bakarken, herhangi bir örgütün kapitalizm koşullarında bunu başarmasının imkansızlığını görmek, bütün bu ilerlemelerin sosyalizm koşullarında yaşandığını tekrar

hatırlatmak gerek. Federasyon, bu durumun farkında olarak en temel görevlerini 'Devrimi korumak ve savunmak' olarak açıklıyor; devamında ise, kadın erkek eşitliğinin sağlanmasının devrim koşullarının ortadan kalktığı bir düzlemde imkansız olduğunun altını çiziyor. Bu vurgu, Küba'da kadınların mücadele programlarının devrimin programıyla nasıl kesiştiğinin de göstergesi.

Fidel'in Küba Kadın Federasyonu'nun II. Kongresi'nde, biraz da ulaşılan ilerlemenin kadınların siyasi alana katılım oranlarına yeterince yansımamasına sitem ederek, kadınların sömürülmesinin kaynağında politik bilincin eksikliğine işaret etmesi ve politik bilincin oluşması için bütün kadınları evlerinden çıkmaya, siyasal yaşamın bir parçası olmaya çağırması, kadınların siyasete katılımının da ne denli önemsendiğine dair önemli veriler sunuyor. Aynı konuşmada

yaşadığı bir ülke...

Sosyalist Küba'dan kadınların yaşamını gösteren bazı sayılar

- Öğretmen, öğretim üyesi ve bilim insanlarının yüzde 81,9 u kadın.
- Hekimlerin yüzde 60,2 si, sağlık sektöründe çalışanların yüzde 78,5 i kadın.
- Sağlık alanında enternasyonal görevlerde bulunanların yüzde 64,2 si kadın.
- Hâkim ve savcıların yüzde 70'ten fazlası kadın.
- Teknik personelin yüzde 36,7 si, mühendislerin yüzde 31'i kadın.
- Kooperatiflerin iktisadi denetiminde yer alan kadınların oranı yüzde 59, yönetiminde yer alan kadınların oranı yüzde 64.
- Turizm alanında çalışanların yüzde 40,4'ü kadın.
- Kız çocuklarının temel eğitime katılma oranı yüzde 99
- Üniversite mezunlarının yüzde 63,6'sı kadın
- Ekonomide istihdam edilen kadınların yüzde 74,37'si yüksek öğrenim mezunu (bu oran erkekler arasında yüzde 55,6).
- Teknik meslek sahiplerinin yüzde 66'sı kadınlardan oluşuyor (bu oran ABD'de yüzde 47,9).
- Halk İktidan Ulusal Meclisi içindeki milletvekillerinin yüzde 48,8'i kadın. (Bu oran dünya ortalamasında yüzde 20, sadece 33 ülkenin parlamentosunda kadın oranı yüzde 30 ve üzeri. Küba'da milletvekillerinin maaş almadığını da belirtelim).
- Devlet Konseyi üyelerinin yüzde 41,9'u kadın.
- Halk İktidan Vilayet Meclisi Başkanları'nın yüzde 66,6'sı kadın.
- Küba Komünist Partisi Merkez Komite Üyelerinin yüzde 41,7'si kadın.
- Küba Gençlik Birliği kadrolarının yüzde 52,1'i kadın.
- Devrimi Savunma Komiteleri adlı mahalle komitelerinin üyelerinin yüzde 64,4'ü kadın.
- Küba Merkez Sendikası üyelerinin yüzde 57'si kadın.
- Küçük Tarım Çiftlikleri Ulusal Birliği üyelerinin yüzde 41'i kadın.

Fidel; "Sadece kadınlar sosyalist toplum için yapılması gerekenleri bu denli başarılı bir şekilde yerine getirebilirdi" sözleriyle, Kübalı kadınların sosyalizmin inşasında neleri başardıkları ve başarabileceklerini gösteriyor. Fidel'in özgün katkısının inkar edilemez olduğu bu süreçte, kuşkusuz Kübalı erkekler çok şey öğrendi bu cesur kadınlardan. Bunu en güzel Raul Castro'nun 2014 yılında, Federasyon'un IX. Kongresi'nde "Kadın erkek eşitliğinden söz edeceksek şunu da söylemeliyim ki Vilma beni bir kez daha eğitti bu konuda" deyişinden anlıyoruz. Raul'un, kadınların devrimci emeğinin mücadele yoldaşları ve tüm diğer Kübalı erkeklerin zihinlerinde yarattığı değişimleri vurgulaması, kapitalist dünyanın taşıyamayacağı, üretemeyeceği bir meydan okuma aslında. Yalnızca, sosyalizmin kadınları bunu başarabilirdi ve görünen o ki büyük yol aldı.

Fidel'in ardından, kapitalizmin pençesinde yaşayan, bu akıldışı düzene karşı eşitlik ve özgürlük mücadelesi veren bizlerin, Fidel'e ve Küba devrimine bir şükran borcu var. Kapitalizmin türlü çıkmazlarına maruz kalan kadınlar için, Kübalı kadınların mücadelesi bir umut ve övünç kaynağı. Her gün aynı cümlelerle, sosyalizmin, eşitliğin imkansız olduğuna dair söylenen yalanlara karşı, eşitlik ve özgürlüğün hayal değil zorunlu bir gerçek olduğunu, kurtuluşun gerçekliğini hatırlattığı için çok şey borçluyuz bu güzel ülkeye ve Fidel'e. Kahramanca mücadele eden bu neşeli devrimci, kadınların neşeyle dans edebildiği, özgürce sokaklarını arşınlayabildiği, dünyanın dört bir yanında hekimlik yapabildiği bir ülkenin kurucusu oldu. Teşekkürler Fidel. Ve elbette, zafere kadar daima!

■ Komünist Kadınlar

NÂZİM'İN KÜBA SEYAHATI: ŞİİR VE KAHRAMANLIK DAİMA KAZANACAK!

'İnsanı afallatan şey Fidel Castro'yu gördüm'

BİR YÜZYILDA YAPILMIŞ İKİ BÜYÜK SOSYALİST DEVRİMİN COŞKULU GÜNLERİNE ŞAHİT OLMAK KOMÜNİST ŞAİRİMİZ NÂZİM HİKMET'E NASİP OLMUŞTU. NASIL OLMASIN? HEP DEVRİMİ ARAYAN, HEP DEVRİM İÇİN YAZAN VE YAŞAYAN BİR TÜRKİYELİ ŞAİRİN DEĞİL DE KİMİN HAKKI OLABİLİR Kİ BU?

Fidel'in ölümünün ardından, öncelikle onunla aynı politik doğrultuyu paylaştığı düşünce ve duygusunu taşıyan tüm komünistler, sosyalistler açısından heyecan verici olgulardan biri, büyük şairimiz Nâzım Hikmet'in de Küba Devrimi'ni yakından gözlemlemiş olması. Bu yazıda bu buluşmaya ilişkin kimi notlar paylaşacağız.

Nâzım Hikmet'in Küba'ya 1961 yılında yaptığı seyahati öncelikle ve elbette ki şiirlerinden biliyoruz. Başta "Havana Röportajı" ve "Saman Sarısı" (her ikisi de 1961 tarihli) olmak üzere çeşitli şiirlerinde bu seyahatinden bahsediyor, göndermeler yapıyor.

Öncelikle teknik anlamda iki noktayı açıklığa kavuşturmak gerek: Nâzım'ın bu seyahati, kendisi üzerine yazılmış biyografilerde pek üstünde durulmayan, farkında olunmayan bir yaşam kesitini oluşturuyor. Seyahatten bahseden biyografilerin çoğunda Küba'da olduğu tarihler ve gerekçeleri konusunda belirsizlikler bulunuyordu (Mehmet Fuat'ın, Hikmet Akgül'ün biyografileri vb.). Konuya ilişkin en net tarihlendirme akademisyen Mehmet Necati Kutlu'nun 2003'te yayınlanan "Nâzım Hikmet Havana'da" kitabında ortaya konuyor. O dönemde Küba'da yayınlanan "Hoy" (Bugün) gazetesinin 13 Mayıs 1961 tarihli nüshasındaki bir haberde "Dünyaca ünlü Türk şairi Nâzım Hikmet, Küba Halklarla Dostluk Enstitüsü'nün davetlisi olarak dünden beri Havana'da

bulunuyor" bilgisi var ve aynı haberde "(...) Küba'da yaklaşık olarak iki hafta kalacaktır" ifadesi de var. Dönüş tarihi, eldeki veriler ışığında net olmamakla birlikte, 25 Mayıs'ta CMQ televizyonunda katıldığı bir programın bilgisine de sahibiz. Dolayısıyla Nâzım'ın haberde de aktarıldığı gibi, yaklaşık iki haftalık bir seyahatin ardından, Mayıs sonu ya da Haziran başında Küba'dan ayrıldığını söyleyebiliyoruz.

İkinci bir teknik nokta ise Nâzım'ın Küba'ya gidiş gerekçesi. Çeşitli yayınlar Fidel Castro'ya Lenin Barış Ödülü'nü iletmek üzere Küba'ya gittiğinden bahsederken, yukarıdaki haberde olduğu gibi ICAP'ın davetlisi olarak gittiği de ifade ediliyor, bizim "Nâzım'ın Küba Seyahati" filmi için yaptığımız görüşmelerde edebiyatçı ve akademisyen Guillermo Rodriguez'in ve araştırmacı, yazar Nicolás Hernandez Guillén'in aktardığına göre Nâzım, Küba'nın önemli komünist şairi Nicolás Guillén'in davetlisi olarak gidiyor Küba'ya... Film için yaptığımız araştırmalar sırasında Fidel'e Lenin Barış Ödülü'nü verdiği bilgisine rastlayamamıştık ancak yakın tarihte, Sovyetler Birliği Devlet Film Arşivi'nin kimi belgelerini internet üzerinden yayınlayan bir sitede bulduğumuz bir görüntü, Nâzım'ın en azından bu törende olduğu ihtimalini güçlendiriyor (bu filmde alınma bir kareye yazı içinde yer verdik). Ayrıca yazar Hıfzı Topuz, Nâzım'ın kendisine Fidel'le görüşmesinden

bahsettiğini ve “çocukluğumdan beri şiirlerini bilirim” dediğini aktarıyor.

KÜBA’NIN 1961 YAZ’I

Ocak 1959’da iktidarın alınışından sonra, Küba Devrimi toplumsal yaşamı kapitalist olmayan bir temelde örgütlemeye başlıyor. 1960 yılında kimi ABD şirketlerinin arazilerini de kamulaştırarak Toprak ve Tarım Reformu adımları atılmaya başlanınca ABD’nin tepkisini çekmeye başlayan Devrim, bu tepkilerden dolayı geri adım atıyor. Mülkiyet ve toplumsal dönüşüm adımlarına devam ediyor. Bu nedenle de ABD emperyalizminin Küba üzerindeki saldırgan tutumu

yoğunlaşıyor. Ambargo başlıyor, yanı sıra Devrim aleyhinde çeşitli kampanyalar başlatılıyor, bu kampanyalara sabotajlar, saldırılar ekleniyor. 1961 Nisanı’nda gerçekleşen kimi bombalı saldırıların ardından 16 Nisan’da Küba’nın sosyalist olduğu deklare edildikten hemen sonra, 17 Nisan’da Domuzlar Körfezi (Playa Giron) çıkarmasına girişiyor ABD ve bu saldırı Devrim tarafından 72 saatte püskürtülüyor.

Devrim’e dönük bu açık ve büyük tehditlerin yanı sıra Okuma Yazma Seferberliği gibi, Küba’nın toplumsal yaşantısını dönüştürecek çok önemli adımlar da aynı dönemde atılıyor. SSCB

ile daha yakın ilişkiler kurulması, Yuri Gagarin’in Küba seyahati, SSCB’nin Fidel’e Lenin Barış Ödülü (*) vermesi vb. de aynı döneme denk geliyor. Nâzım onuruna bir kokteyl de düzenleyen Birinci Yazarlar ve Sanatçılar Kongresi de (hemen ertesinde

Küba Yazarlar ve Sanatçılar Birliği’ne –UNEAC- dönüşüyor) aynı dönemde yapıyor.

Dolayısıyla Nâzım’ın Küba’da bulunduğu tarih, Kübalılar açısından özel bir önem ve değer taşıyor. Devrim’in ilke ve değerlerini paylaşılan bu büyük komünist sanatçının, böylesine yoğun ve gerilimli bir dönemde yanlarında olması, Kübalıların belleğinde unutulmaz bir yer teşkil ediyor.

NÂZIM’IN KÜBA’SI, KÜBA’NIN NÂZIM’I

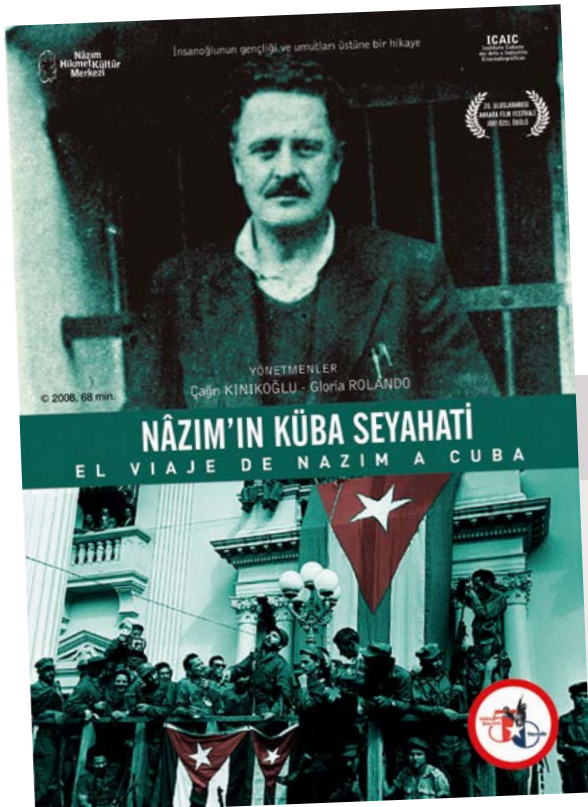
Nâzım’ın Küba ve Devrim’e ilişkin izlenimlerinin ne kadar güçlü ve derin olduğunu şiirlerinde görmek mümkün. Şunu özellikle vurgulayalım: Havana Röportajı şiirinde de görülebileceği üzere, Nâzım, Küba Devrimi’yle buluştuğu evreyi, sadece gerçekleşmekte olan bir devrim heyecanı çerçevesinde algılamıyor. Bizzat tanıklık ettiği Sovyet Devrimi’ni de hatırlıyor ve iki devrim arasında bir bağlantı kuruyor: “Onlar ne günlerdi ahabap, ne günlerdi!” dizesiyle, bir komünist olarak, hem yüz kızartıcı ve

sefil hem de cesur ve kahraman 20. Asır’da Nâzım’ın bizzat kendi ideallerini de hayata geçiren iki sosyalist devrim çıkışına tanıklık etmenin coşkusu yaşıyor.

Bu nokta önemli; zira Küba’da film için görüştüğümüz Kübalı aydınların hemen tamamı, bunun altını çiziyor: Nâzım, tarihçi Jose Canton Navarro’nun sözleriyle, Küba’da “mutlu, savaşçı, geleceğe inanan, umut tohumları eken bir halkla karşılaşılıyor, kendi halkının olmasını istediği gibi bir halkla” ve Küba Devrimi de “şiirlerindeki dileklerinin bir teyidi gibiydi” Nâzım için... Akademisyen ve edebiyatçı Guillermo Rodriguez de “diğer insanlar için endişelenen, dünyanın değişmesini ve insanlar arasında dayanışmayı özleyen bir insanın izini bırakmıştı bizde,” diyor, “bunlar Küba Devrimi’nin de üzerinde yükseldiği değerlerdi”. Şair Georgina Herrera ise Nâzım’ın komünist kimliğinin altını özellikle çiziyor: Memet’e Son Mektup şiirinin okunuşu esnasında, Nâzım’ın kendi oğlunu TKP’ye emanet ettiğini duyduğunda kapıldığı heyecanı anlatıyor: Bizim bunu öğrenmemiz büyük güçlüklerin ertesinde oldu; “Devrim’e dönük saldırılarla birlikte bir Komünist Parti’nin ne kadar önemli olduğunu anladık” diyor.

Şair Nicolás Guillén’in torunu Nicolás Hernandez Guillén ise dönem değerlendirmesini ve bu seyahate ilişkin sözlerini Nâzım’ın bir şiirinden parçayla bitiriyor; Nâzım, Fidel ve Küba Devrimi’nin buluşma zeminini en iyi anlattığını düşündüğü bir parçayla; biz de öyle yapalım:

*“(...) insanlar için ölebileceksin,
hem de yüzünü bile görmediğin
insanlar için,
hem de hiç kimse seni buna
zorlamamışken,
hem de en güzel en gerçek şeyin
yaşamak olduğunu bildiğin
halde.”*

Çağrı Kınikoğlu

(*) Ödülün gerekçelendirilmesinde değinildiği üzere, Fidel, “Halkların özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine adanmışlığı” nedeniyle 1 Mayıs 1961’de ilan edilen ve tam adıyla “Halklar Arasında Barışın Güçlenmesi adına Uluslararası Lenin Barış Ödülü”nü alıyor. Bu ödül ilk kez 1949 yılında Stalin Barış Ödülü olarak verilmeye başlanıyor ancak SBKP’nin 1956’daki 20. Kongre’sinden sonra ödül Lenin Barış Ödülü olarak yeniden adlandırılıyor. Aynı ödülü Fidel’den daha önce, 1954 yılında Küba’nın büyük şairi Nicolás Guillén de alıyor. Guillén, Nâzım’la aynı yaşta, 1902 doğumlu ve Küba Komünist Partisi’ne 1936’da katılıyor. Bir de Dünya Barış Konseyi’nin 1950’den itibaren verdiği Uluslararası Barış Ödülü var - Nâzım bu ödülü 1950’de alıyor, ilk yılında - bu iki ödül karıştırılmamalı.

KOMÜNİST PARTİLERDEN FİDEL'E VEDA...

'Hasta Siempre Comandante'

FİDEL'İN ÖLÜMÜ TÜM DÜNYA KOMÜNİSTLERİ İÇİN BİR YOLDAŞIN KAYBI VE O YOLDAŞIN AYDINLATTIĞI BİR DEVRİM ÜLKESİNİN YOLUNA ARTIK 'FİDELSİZ' DEVAM EDECEK OLMASI ANLAMINA GELİYOR. FİDEL'İN ÖLÜMÜ YAS VE VEDA MESAJLARININ YANINDA, KÜBALI KOMÜNİSTLERE VE ONLARIN İŞİLTİLİ ÜLKESİNE DUYULAN BAĞLILIĞIN DİLE GETİRİLDİĞİ SELAMLAMALARLA KARŞILANDI.

Sosyalizm ve Özgürlük Partisi (PSL)

"İnsan devi, Küba'nın ve dünyanın büyük devrimcisi Fidel Castro öldü. Varlığından korku duyan ABD'nin düzenlediği yüzlerce suikastten kurtulan Fidel'in uzun yaşamı, onun mücadele kararlılığının bir göstergesidir. Fidel, pes etmeden halkı için, devrim için, sosyalizm için mücadele etti.

Onun mirası devam edecektir çünkü arkasında gerçek devrimcilerin güçlü memleketini; sağlık emekçisi, öğretmen, inşaat işçisi, savaşçı olarak tüm insanlık için fedakarlıkta bulunan bir halkı bırakmıştır. Arkasında, onu örnek alan, Fidel ve Küba Devrimi sayesinde adalet için savaşan tüm dünya halklarını bırakmıştır."

Belçika İşçi Partisi (PTB)

"...Fidel Castro öldü, fakat başka bir toplum mücadelesi sürüyor. Bunu inşa edebilmek için Kübalılar hep bu araca, halkın bu eğilimine, dayanışmaya sahip oldular. Nelson Mandela'nın serbest bırakılmasından sonra ilk ziyaretinin Küba'ya olması ve şu sözleri söylemesi şaşırtıcı değil:

'Küba halkı, Afrika halklarının kalbinde her zaman özel bir yer kaplar. Kübalı enternasyonalistler, kendi prensiplerini dayatmadan, umursamazlık göstermeden Afrika'da bağımsızlık, özgürlük ve adalet katkısında bulundular."

Hindistan Komünist Partisi (Marksist) -CPI (M)

"Fidel'in liderliğinde Küba Devrimi gerçekten de fevkalade enternasyonalist bir rol üstlendi. Fidel Küba silahlı kuvvetlerini sömürgecilığe ve emperyalizme karşı mücadeleye destek için Angola'ya, Mozambik'e ve Güney Afrika'ya gönderdi. Onun liderliğinde Küba, çeşitli üçüncü dünya ülkelerine doktor ve öğretmenler göndererek enternasyonalist hizmet sağlamaya devam etti.

Fidel Castro Marksist teori ve pratiğin yaratıcı bir uygulayıcısı olduğunu kanıtladı. Castro, yirminci yüzyılın ikinci yarısında sosyalizmin en iyi savunucusu olarak ortaya çıktı.

Fidel'in vefatı ile bir dönem sona erdi. Ancak onun devrimci mirası devam edecek. Yaşamı ve örneği, gelecekte tüm dünyadan devrimcilere ve ilericilere ilham verecektir."

Hindistan Komünist Partisi - CPI

"Fidel, Hindistan Komünist hareketinin büyük bir dostuydu. Bağlantısızlar hareketine yeni bir yönelim vererek harekette dikkate değer bir rol

oynamıştır.

Ölümü yalnızca Küba için değil, tüm dünya ve tüm devrimci hareketler için bir kayıp."

Macaristan İşçi Partisi (MUNKASPART)

"...Fidel Castro Ruz, Macaristan'ın sosyalizmle geçen onyılları boyunca Macar halkı ve Macar işçi sınıfının dostuydu. 1989'dan sonra, İşçi Partisi'nin mücadelesini takip etmiş ve defalarca İşçi Partisi delegelerini ağırlamıştır.

Fidel Castro Ruz'un ölümü dünya işçi hareketi ve ilerici güçleri için bir kayıptır. Onun ölümü, biz Macar emekçi halkı için de bir kayıp...

Tarihi lider, dostumuz ve Küba Devrimi'nden yoldaşımız için yastayız!"

Yeni Yugoslavya Komünist Partisi (NKPJ)

"Hiç kuşkusuz Fidel, kelimenin en soylu ve en yüce anlamıyla muhteşem bir tarihsel figür. İnsanların ihtiyaçlarını anlayan bir insan. Fidel'in karakteri ve eserleri, şüphesiz ki insanlık tarihinde parlak bir sayfa ve gelecek nesillerin ufkunu aydınlatacak etkili bir yol haritası olmuştur. Yalnızca iyi bir savaşçı ve devrimci değil, aynı zamanda iyi bir düşündürdü. Dünya halklarını temsilen, prensipleriyle

insanlığa devamlı esin kaynağı olmuştur.

Kumandan Fidel Castro'nun da söylediği gibi, "tüm mücadele edenlerle, zorluklarla karşılaştığında pes etmeyenlerle, insanlığın değer ve fikir yaratma, genişletme ya da ilerletme kapasitesine inananlarla, insanlığa kuvvetle sarılanlarla; daha iyi bir dünyanın mümkün olduğu inancını taşıyan herkesle, birlikte savaşacak ve kazanacağız!"

Sosyalist Halk Cephesi (SLFRONTAS)

"...Öncü sosyalistler için onun ve diğer Kübalı liderlerin desteği her zaman belirleyici oldu.

Fidel Castro yakın tarihte çok parlak bir

iz bıraktı, kapitalist hegemonyaya açıkça meydan okudu, o ve dostları Latin Amerika'ya ilk Sosyalist devrimi ile tanıştırdı ve Küba'yı yıllarca başarıyla yönetti."

te...'

Emekçi Halkın İlerici Partisi (AKEL)

“Fidel Castro gibi çok az insan dünya tarihinde iz bırakır. Fidel, Küba halkının devriminin lideri olarak, Küba’da Cumhuriyet ve Sosyalizm’i kurmak için gösterilen olağanüstü çabanın yanı sıra, Küba halkının devrimine karşı açılan emperyalist saldırıya göğüs germe çabasını da yönetti.

Küba halkının sağlık, eğitim, toplumsal refah, spor ve uygarlaşma alanlarındaki kayda değer başarıları, onun ilham veren liderliği ile barış, enternasyonalizm ve sosyalizm gibi hümanist değerlere derin bağlılığı yoluyla sağlanmıştır.”

Almanya Komünist Partisi (DKP)

“En başından beri ve en zor yılları boyunca politik destek sağlayan DKP, Küba halkının yanında. Bugün özellikle Fidel’in ailesini, kardeşi Raúl Castro’yu ve tüm Küba halkını selamlıyoruz... Burada tarihi Avrupa’da, aynı acıyı yaşıyor, insanlık tarihinde yer edinmiş bu adamın asil yoldaşlığı önünde eğiliyoruz.”

Yunanistan Komünist Partisi (KKE)

«...Fidel Castro, enternasyonal komünist harekete, özellikle de Küba halkına, devam eden ABD ambargosu ile ABD ve AB’nin başrolü üstlendiği sosyalist gelişim izleğini sarsma çabalarına karşı mücadelelerinde kıymetli bir miras bıraktı.

Fidel Castro, tarihsel hafızada, tüm dünya halklarının ve ezilenlerin kolektif bilincinde, insanlığın nihai zafer için, sosyalizm-komünizm için, insanın insan tarafından sömürülmesinden kurtuluş mücadelesinde daima yaşayacak.”

Komünist Parti, İtalya (PC, Italy)

“...Bir adam öldü, büyük komünizm gayesi ise yaşıyor. Kapitalist kriz, gittikçe artan sömürü, halkların ve işçilerin yaşamlarının baskılanması ve kapitalist sistemde küresel aşamada artan çelişkiler karşısında Fidel Castro’nun düşüncelerinin, komünistlerin düşüncelerinin hiç olmadığı kadar güncel olduğunu düşünüyoruz. Bu cesaretle, sosyalist hedefe ve sosyalist Küba’ya içten desteğimizi yeniden bildiriyoruz. Fidel’in adı tarih sayfalarında, geçmişin ve tabii ki geleceğin tüm büyük devrimcilerinin yanında yaşayacak. Yoldaş Fidel, senin adınla mücadelemize devam edeceğiz. Zafere yaklaşıyor, daima ileri, Kumandan!”

Fransa Yeniden Uyanış Kutbu (PRCF)

“...Kasım 2005’te St. Denis’te diğerleri ile birlikte Küba için dayanışma mitingi düzenlenen itici kuvvet olan PRCF, kurucu başkanının, komünist Georges Hage’in sözlerini hatırlıyor: ‘Çağımızda tüm ilericilerin iki anayurdu var: Kendilerinininki ve Sosyalist Küba!’

Yaşasın Fidel, dünyanın yetiştirdiği en muhteşem yurtsever devrimci ve enternasyonalistlerden biri! Yaşasın karşıdevrimin karanlık gecesinde bize Fransız Devrimi’nin, Toussaint L’ouverture’ün, Paris Komünü’nün, Ekim Devrimi’nin, Stalingrad’ın, yirminci yüzyılın Çin, Küba, Vietnam, Afrika devrimlerinin meşalesini uzatan, ismini dile getirmenin bizi ölümsüz adalet sözcükleri ile heyecanlandırdığı, devrim tarihinin benzersiz yolcusu! ‘Yaşayanlar, mücadele edenlerdir.’ (Victor Hugo)”

İrlanda Komünist Partisi (CPI)

“...Sosyal adalet ve özgürlük mücadelesinde kalıcı bir iz bıraktı. Seçkin bir devrimci lider ve düşünürdü. Geniş bir kültürün ve derin bir insan sevgisinin taşıyıcısıydı.

Tarih onu beraat ettirdi.

Küba halkının ve tüm halkların bağımsızlık mücadelesi, ilerleme ve sosyalizm sonsuza kadar Fidel Castro’nun ismiyle anılacaktır.”

